

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
40-ik szám. — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Égész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.**Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitior tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdij minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Proximus ardet II.

E lap 7-ik számának első cikke nagyon félreértette Gömörvármegye közönségét, midőn azzal kezdte, hogy Gömörvármegye tanácsot ült, hogy mit tevő legyen, hova meneküljön a félelmes morajjal, ijesztő feketeséggel közeledő vihar elől; s hogy a tanácsot ülő emberek kezdenek félni; a félelem pedig rossz tanácsadó, s a mellett megszibbasztja a tevékenységeket.

Ezen kijelentés, legalább a maga merevségében, nem felel meg a helyzet valóságának, sőt téves világosságba helyezi a vármegye közönségét.

Hannibal valóban a kapu előtt áll; avagy tagadhatjuk-e, hogy a szomszédos Borsod, Heves, Zemplén és Szabolcsvármegyékben is felütötte hydra-fejét a socialismus réme. De bár ez így van, s bár Gömörvármegye tanácsot ült, a tanácskozók félni még csak nem is kezdték, s nem akarnak menekülni a félelmes morajjal, ijesztő feketeséggel közeledő zivatar elől; sőt inkább férfias nyíltsággal s az ügy érdeméhez méltó komolysággal szóltak, tanácskoztak, s hoztak oly határozatot, mely nézeteik szerint az adott viszonyok között a legmegfelelőbb!

Rosz gazda az, ki csak akkor szedi elő tűzoltó készleteit, a midőn házára a „veres kakas“ felült; a gondos gazda rendben tartja fecskendőjét, készletben van csákyája, létrája, s van miből megtölteni a szivattyút is vízzel. S ezt tette a vármegye közönsége.

Ki venné tagadásba, hogy százbérezü meggyenk lakossága békés, törekvő s józan gondolkozásu, munkás népből áll, a ki tagadná, csak arra kell utalnunk, hogy e zürzavaros világban itt a divatos társadalmi betegségek eddig nyomát sem észleltük; de nagy tévhitben vannak

azok, kik e tényből azon következtetést kívánják levonni, hogy e boldog földön tehát tennünk mitsem szükséges; mert hisz nincs oly jó, amit megrontani gonosz szándékkal lehetetlen, s a törvényhatóságnak, mint a társadalom egyik eminens vezetőjének és hatóságnak feladata, sőt kötelessége öröködni, nehogy Hannibal a házba is betegye lábait; ennek elejét veendő pedig, nehogy a félrevezetett ártatlan emberek vérebe okoztassék pusztulás, helyesen indítványozta felterjesztésében, hogy az izgatók és lázítók esábmunkájának lehetetlenné tétele végett, ha kell, a rögtönítelő bíróság működése is vételessé igénybe.

Igen szépen és helyesen fejtegetett a hivatott cikkben hogy az 1848-as törvények megadván népünknek a szabadságot egytural elvette tőle a gondot viselő atyát, tökéletesen osztom ezen felfogást; — sőt nem zárkozom el azon kijelentés igazságától sem, miként a szabadságnak a szabadságig menő terjedésénél bizony talán mindnyájunknak van, ha sok nem, de egy parányi vétünk, vagy hibánk, elősmerem azt is, hogy sem a társadalom, sőt talán a törvény sem tett meg mindent, a mi a földmives közönség s kis iparosaink jogosult érdekeinek megóvására elegendő lenne, de azt nem engedem meg, mintha ezen hibák avagy tévedések tetejébe, midőn az egyéni biztonság, a vagyon, a társadalmi rend, a vallás, sőt a nemzet is gyökerében támadtatik meg népbolondító apostolok által, a vármegye közönségének kezeit összetenni kellene. Sőt inkább tekintélyének egész súlyával hivatva volt oda kiáltani a vész madarainak: „Ne tovább, mert fejetekkel játszotok!“.

Ez volt most az első és legsürgősebb teendő, a második leendő aztán, hogy a meglevő panaszok mélyére tekintve, s megősmerve, hogy mi

hát a valódi baj, s kitalálva annak helyes orvos-ságát, az orvoságot alkalmazni is: és kétségtelen, miszerint itt a társadalmi tevékenységnek is nemes és nagy szerepe leendő; fődolog azonban a bölcs mérséklettel és igazságosan hozandó törvényes intézkedés, melynek bekövetkezése elé honfiumi bizalommal nézünk.

Ne bántsuk mi az öreg vármegyéket; ezek tartották fenn hazánkat ezer év zugó viharai között; a vármegye most is a törvényes rend, a vallás és hazának kívánt szolgálatot tenni, tartjuk tehát tiszteletben.

Sajóvölgyi.

A rimaszombati takarékpénztár ma csütörtökön délelőtt tartja meg rendes évi közgyűlését. Ez évről-évre emelkedő pénzügyi forgalma a lefolyt évben meghaladta a hét millió forintot s tiszta jövedelme 44 ezer forint, melyből a részvényesek esedékes szelvényeit 22 forinttal váltják be. Az igazgatóság jelentése bizonyára a részvényesek osztatlan helyesléssel fog találkozni s számadása után részére a felmentvényt a bizalom újabb megnyilatkozása mellett fogja megadni. — **A gömörmegyei nép- és iparbank** forgalma is felül volt két millió forintot s a 19 ezer forintnyi tiszta jövedelemből a szelvényeket öt forintjával váltják be. A bizalom ez intézet igazgatósága iránt is ép oly szilárd és rokon-szenves, mint a takarékpénztárnál. Mindkét pénzügyi jelentékeny összegeket fordított jótékony célra.

Gazdasági egyesület közgyűlése. A gömörvármegyei gazdasági egyesület március hó 7-én d. e. 11 órakor Tornallyán a kaszinó termében tartja rendes tavaszi közgyűlését; ezt megelőzőleg igazgató-választmányi gyűlés tartatik.

Pénzügyeink nagyhete.

Azt szokták mondani, hogy pénzen mindent meglehet szerezni. Sok igazság van ez állításban,

TÁRCSA.

Pohárköszöntő.

— Egy tanítói társas vacsorán. —

Tisztelt Kartárs urak, szállok önök elé,
Habár szárnyam az ég rövidre növelé
De e vidám estén úgy érzem magamat,
Mintha nyertem volna Ikarusz-szárnyakat,
Mik lelkeim fölviszik csillagok honába,
Míg szemem kéjjel néz a boros pohárba.
Nem ihattam ugyan én Tajgetósz vizéből,
Pindarusz lantját se' bírom örökségül,
Csak szívem húrja van kissé felstimmelve,
Hogy Kartársaimat dalban üdvözölje.
Igaz, gyenge fűnek, gyenge a hajtása,
Nem hull gyümölcs róla, akárki hogy rázza,
De ha mégis néhány lesóhajt az ágról,
Fogadják kedvesen a régi barától.
Diktum-faktum, én hát megnyitám ajkamat,
Hallgassák meg Önök egyszerű tósztomat:
Farsang vig estéje köszönt most bennünket,
Jól esik szemlélnünk a telt üvegeket,
Bár titkon valami azt sugja fülemben,
Hogy a benne lévő nem szőlőhegy szülte,
De ez ne vonjon le az est érdeméből,
Óráljon, hát ki-ki szívéből, lelkéből!
Üritsük a pohárt, mintha Hegyaljának
Isteni cseppjei gyöngyözve forrnának
Kiesinyke öblében, mely hogy ily szűk leve,
Azért a „hűtás“-nak feleljen a lelke!
Tisztelt jó uraim, kedves pályatársak,
Mért kívánám a jót — magunk helyett másnak?
Azért hát most arra kérem a bölcs atyát:
Terítse meg gyakran számunkra asztalát.
Mert bizony fukarul bánik a sors velünk,
Ilyen dárídóban ritkán lehet részünk.
Pedig — isten engem — ez egyetlen este
Többet ér, mint „Amósz“ minden leczkerendje!
Vigyén is az ördög iskolát, kathedrát,
Akár sohse nyeljük a tanterem porát,
Melyet Vaskó bácsi kegyelethől szépen
Ujjnyi vastagságban rajta hágy a széken.
Furesa dolog is az, (mint igaz, hogy élünk!)
Hogy nehéz munkánkért alig van más bérünk,
Csak parfüm, füst, pernye, mit pisgoló lámpa

Szór hosszú estéken orra, fülbe, szájba.
Pedig az a néhány ringyes, rongyos százas,
Melyet oly mogorván ad ki a pénztáros,
Méltn megilletné a rép napszámosát,
Amiért megírja elsőjén a nyugtát.
Bolondság, hogy ennél többet is kívánunk,
Jobb vón, ha e helyett sülttel traktálnánk.
En hát azt kívánom: adjon Isten végre
A tanítónak is sok pénzt erszényébe,
Bort a pinczéjébe, húst a fazékjába,
Ötös kuba helyett lundreszt a szájába,
Kevés munkát, nagy bért, még nagyobb penziót,
Hogy soha ne ejtsen ajka egy panaszszót. —
Bort hát a pohárba! így szép csak az élet,
Vessünk a jövőbe édes reménységet.
Éljen aki nem holt, holt pedig aludjék,
Adjon isten nekünk több ily vidám estét!

Florinda kisasszony regénye.

Irta: RIXA LEX.

Mindenek előtt ki kell jelentenem, hogy Florinda kisasszony egy igen különös kisasszony volt, csak is így magyarázható meg, hogy Sangyi barátom, ki egyébiránt rövidlátó, önagyságát felfedezte

Felfedezte a vendéglő azon asztalánál (a mienk mellett volt) hová a kellnerék így utasítják milleni sált boldog Budapestünkön a fizető pinczért: „zalea! . . . zweiter, linksz.“ Ennek az asztalnak az egén tünt fel Florinda csillagsága.

A különös nem is volt tulajdonképen különös Florinda kisasszonyban . . . Mert mi lehet még különös a XIX. században?

Hogy bakfis leányok öngyilkosok lesznek, hogy megszöknek csinos tisztcsékkkel — oh! ebben semmi különös nincs; hogy — hogy a hölgyesek biczikliknek és doktorokká lesznek, ebben sincs semmi különös, ezt a vigéczek s a gyöngébb fejű férfi halandók is megteszik; hogy az intézetet vezett kisasszonykák előbb olvassák el (és tudják könyv nélkül) Boecaccio novelláit, Guy de Maupassant „Erős elbeszéléseit“, Suet, mint Pali bácsi „Kis konyhakertészét“, vagy Rézi néni „Valódi szegedi szakácskönyvét“ — uraim, hölgyeim a fin de siècleben ezen senki se csodálkozzék, mert ebben őszintén mondva, semmi különös nincs, olyan gyakori! Florinda kisasszonyról, még ilyenféle különösséget sem tudunk,

hát mégis mi volt benne a különös? . . . Tulajdonképen semmi!

Láttuk, hogy egy bizonyos órában mindig beül a „zweiter linksz“ asztalhoz, melytől jobbra állott a kellner, balra egy öreg ur ült, előtte mi voltunk; hogy mindig bizonyos színű toleltú ruhába jön, bizonyos módon forgatja bizonyos színű legyezőjét; hogy megvacsorál bizonyos pénzmennyiségnyt, s megiszik bizonyos tempóval, bizonyos számú pohár sört; hogy bizonyos számú pillantást vet jobbra s balra, előre s hátra, mi közben olvas is, de úgy, mint a nők szoktak, hogy az egyik szemmel máshová néz, a másik félszemmel meg valakit néz; láttuk, hogy bizonyos időben távozik, miután a kellnernek három, a fizető pinczérnek öt krajczár tringeldet ad. Ennyi volt a bizonyos, mit róla tudunk — erre mondtuk mi, hogy különös. Ilyen az ember, abba is beleszól, mihez semmi köze sincs . . .

Miután Sándor barátunk felfedezte, valamennyien neki estünk szemünkkel és felfedeztük mi, hogy Florinda kisasszonyt másképen nem is hivatjuk, mint Florinda, jobban mondva elneveztük Florindának. Ez a név illet is rá, mi magyarul annyit tesz, hogy viráginda!

Ez után találgattuk, hogy ki és mi lehet. A Sangyi barátunk, ki fölig belebolondult a nézésébe, azt mondta, hogy ő egy üstökös, feltűnt és nemsokára le és elfog tűnani. Pali barátom, kibén több az idealizmus, ki a jogot tanulmányozza, azt mondta, hogy Florinda mennyei angyal, ki a gonosz földiek megbüntetésére van kiküldve.

En, realis oldalról fogva fel a dolgot, konstátálom, hogy földi angyal s jó lesz vele megismerkedni protekció kedvéért, mert jó mindig mindenféle angyallal jólábbon állni. De Pali barátom nem jó értette a szavamat, miért is poharát ezentul csak kvaterkára töltötte, nehogy az égi angyal a korbelyek listájára folirja.

Sorba ment aztán a megjegyzés: holdsugártól van, olyan finom, — a klarinét se szól szebben, mint a hallgatag ajka, — világosabb van, mióta itt ül, ki kell oltani a villanyt!

. . . Ezeken kívül többet nem tudunk konstátálni. Florinda kisasszony fizetett és ment. Mi nem fizetünk és nem mentünk, minek az lett a következménye, hogy Sangyi barátunk buskomorságában többet ivott a Florinda kisasszony egészségére Noénál s szerenádót akart adni minden áron Florinda kisasszony ablaka alatt, bár azt nem tudta, hol lakik, mi a holdhoz utasítottuk, ő pedig a kellnert fogta vallatóra, miből csinos kis skandalum következett volna, ha Pali közös barátunk, ki

bár a szigorú erkölcsi törvények ellene mondanak. Annyi azonban bizonyos, hogy kényelmet, jólétet, tekintélyt, s az ezekkel karöltve járó boldogságot a mi világunkban pénz nélkül alig lehetne szerezni. A boldogság alapja a megelégedés, — de lehet-e megelégedés abban a házbán, melynek ajtaján az állandó szükség kopogtat, lehet-e jólét és kényelem ott, a hol a megélhetés anyagi feltételei hiányzanak, lehet-e tekintély annak az embernek, ki anyagi tekintetben nem független? Azért, ha a szigorú erkölcsi világban pénz a felségének szereplését perhorrescáljuk is, a gyakorlati életben el kell ismernünk, hogy a legnagyobb hatalom, mely az emberiség millióinak lelkét lekötve tartja s gondolkodását, érzésvilágát akarata szerint kormányozza.

De nemcsak egyesekre, hanem a népek egyetemére nézve is el kell ismernünk azt, hogy legdrágább kincsöknek, szabadságunknak és függetlenségünknek kivívására és megtartására legjelentékenyebb tényező a gazdagság, — mert csak anyagilag független népek emelkedhetnek arra a magaslatra, melyen politikai önállóságuknak belső értéke is van s kulturális fejlődésüknek az anyagi hiánya nem szab határt. És mióta ez igazságot a népek felismerték a meggazdagodás vágya mindenkinek legfőbb élezcélja lett.

Igaz, hogy a pénzintézetek ma már nyereszkes vállalatok s meglehetősen eltértek attól a nemes céltől, mely első alapítóiknak szeme előtt lebegett, de tekintve azt, hogy működésüket a legszigorúbb erkölcsi törvények korlátozzák, hogy a tiszta jövedelemnek egy bizonyos része tisztán jótékony célra fordítatik, s végül, hogy a társadalom tagjait a legszélesebb körben egyesítik: a takarékpénztárak, hitelszövetkezetek közéletünknek ma már legjelentékenyebb faktorai közé tartoznak.

Városunkban három pénzintézet működik s ezek közül kettőnek részvényesei e hó 24—25-én tartják meg évi rendes közgyűlésüket, melyen megvizsgálják a számadásokat s megosztanak a tiszta nyereségen. A harmadik pénzintézet még csecsemő korát éli s e zsenge kornak eredményeiről a beszámolás ideje még nem érkezett el.

De a két első, a Takarékpénztár és Népbank mögött már évtizedekre nyúló mult van. E két intézet legszebb férfi korát éli, melyben büszkén tekinthet a multba s szilárd léptekkel haladhat előre, mint a férfi, ki helyesen használta föl ifjúságát s életkorának delelőjén emelkedéseinek biztos tudatában a messze jövőbe néz. Pénzintézeteink pár évtizeddel ezelőtt szerény anyagi eszközökkel kezdték meg pályafutásukat, de fokozatos fejlődésükben annyira haladtak, hogy ma már milliókat forgatunk meg s érdekkörükbe vonták Gömör megye földbirtokos osztályának jelentékeny részét. Majdnem 4 ezer részvény van forgalomban, ezeknek eredeti névértéke ma már 20. illetve 10 százalékos tiszta jövedelemben részesíti szerencsés tulajdonosaikat. Ily

miután az égi angyal eltávozott, grundolt, fel nem áll s egy zsenialis töszban, mibe belefoglalta a Florindát, a kelnert, a holdvilággal együtt, közös kacajra nem fahasztja a publikumot, mit természetesen a béke grund követett.

Florindácska másnap, harmadnap is eljött s leült zweiter linksz asztalhoz. Én Sangyi s Pali barátomnak szánya a holdsugáron való utazást, reksz és linkszre tekintve először is az öreg urat vettem jól szemügyre. Megfigyelésemnek eredménye az a kis epizód (Florinda kisasszony regényében), melynek czíme:

Az ábrándos öreg úr.

... Nagyon kacagtam a fölfedezésen; az öreg úr szemét le nem vette volna a zweiter linksz asztalról, jól-lehet Florinda kisasszony már akkor nem ült ott köd-toiletjében. Ennek eredménye az lett, hogy a szivarjáról a hamut sörös poharába verte, azután pedig megfordítva tette szájába.

Nos, határozottan merem állítani, hogy ez a legjobb jel a körülmények tekintetbe vételével arra, hogy valaki lelkileg sántit, azaz ábrándozik.

Tehát az öreg úr ábrándozott. Mindent meglehet bocsátani az öreg uraknak, még ha verset csinálnak is, föltéve, hogy nem poéták, de ha ábrándoznak, ez már non plus ultra, és már nagy vétek!

A tényleges lelki állapotot konstatáltam, csak meg-erősítő bizonyíték kellett. Vártam a következő estét.

Megérkezek! — mondanom sem kell, hogy Florinda üstökös is megérkezett, az öreg úr is eljött s leült a rekszre és — és hogy önmagamát idézzem, „le nem vette volna szemét a zweiter linksz asztalról, bár nem az asztal nézte, hanem több mint bizonyos, hogy Florinda kisasszonyt.

A bizonyíték tehát megvolt az ábrándozást és „mag-ját” illetőleg; hogy mit tegyek a tervvel rögtön készen lettem.

Az öreg úr asztalához ülni s egy pohár pilsenit meginni szempillantás műve volt csak. Ez a bevezetés, a folytatás az, hogy bemutatkoztam: nevem Balambfy Ele-mér, híres novella író vagyok (műveim után rajongnak) és pszichológus, novellám már temérdek jelent meg, pszichológiai munkáim azonban az emberiség nagy kárára még csak elméletben vannak. Observálok uram folyton, most azt a kisasszonyt, itt oldalt, observálok. Módszerem jelszava: minden oldalról megnézni, ha lehet meg is ta-pogatni s csak aztán alkalmazni a tulajdonképeni mód-

rendkívül kedvező osztalék mellett nem csodál-kozhatók azon, ha a fentebb jelzett közgyűlési napokat gazdasági szempontból ép oly fontosnak tartjuk, mint az aratási ünnepélyeket, melyeknek lefolyását érthető érdeklődéssel szemlélik azok is, kiknek nincsen aratni valójuk.

Mi azonban erkölcsi szempontból tartjuk fontosnak a pénzintézetek beszámolóját. Munkájuk tisztességes és humánus. Tisztességes, mert a pénz értékesítése a fennálló törvények szigorú határain belül történik. — humánus, mert a mostoha gazdasági viszonyok folytán beálló szükség-nek segítséget nyújt. És ép ebben rejlik a pénz-intézetek hatalma, melynek erkölcsös felhasználása alapját képezi annak a bizalomnak, melynek a mi pénzintézeteink örvendenek úgy az intelli-gens birtokos osztálynál, mint a szorosabb ér-telemben vett földművelő nép körében.

E bizalom következtében a pénzintézetek szerepe nem csupán abban kulminál, hogy anyagi nyereségre törekedjenek. Istápolniuk kell az erőben humánus intézményeket is — s különö-sen istápolniuk kell a reményeiben annyiszor csalódott szegény népet, hogy legalább részben ez is távol tartsa azoktól az áramlatoktól, melyek az alföldi népet oly végzetes lépések megtételére sodorták. Mert, hogy a pénzühiányok, uzsorának, a lelketlen hitelezőknek minő szerepe van a szo-cialis gondolatok megérlelésében, többé már nem lehet kérdés tárgya.

Jól esik kifejezést adnunk annak az általá-nos nézetnek, hogy a mi pénzintézeteink e tek-intetben azon a magaslaton állanak, melyen a számító ész a szerető szívvel együtt végzi nemes munkáját — s ez kitérít abból a rokonszenves érdeklődésből is, melylyel a mostani beszámoló-kat Rimaszombatban és vidékén mindenfelé ki-sérik. E rokonszenvből bőséges rész jut a pénz-intézetek vezetőinek, kiknek működéséhez szívesen nyújtunk egy levélkét mi is az elismerésből.

Egy kis kultur-politika.

I.

A közoktatásügyi tereza legutóbbi tárgyalása alkal-mával, épen a közelmúlt napokban, azt a kijelentést tette a kultuszminiszter ur az országgyűlés előtt, hogy Ma-gyarországon 2217 elemi iskolában nem tanítják a ma-gyar nyelvet és a tanítók között van sok olyan, a ki tud magyarul, de azért még sem akar ezen a nyelven tanítani.

2217 iskola! Ez magában véve is sok, a hogy a „statiztika” bizonyítja. Azonban ez a statiztika egyál-talában nem eszalhatatlan, sőt nagyon is hibás, mert az én hitem és meggyőződésem szerint sokkal több olyan iskola van, melyben nem tanítják sikerrel a magyar nyelvet.

Hogy mi az a „sikerés” magyar nyelvi oktatás: az úgy látszik, nagyon viszonylagos fogalom. Vannak, a kik azt tartják, hogy ha az idegen anyanyelvű gyermek jól-rosszul el tudja olvasni a kézikönyv kipévezett olvasmá-nyait, s hegyébe bemagolt néhány ügyefogyott versikét, meg el tud hadarni szajkó módra 3—4 sületlen monda-tot (pl. „a kutya ugat, a tábla fekete, a ló rug”), hát már akkor ez „sikerés” magyar nyelvi tanítás.

szert, mely a vizsgálat eredménye szerint lehet induktív, vagy deduktív.

Jelentős mondásom megtette hatását s az öreg ur megszólalt: ön tehát író?

— Mihelyt tollat veszek kezembe, képes vagyok írni.

— Ön pszichológus?

— Mihelyt lelkeket látok, csodálatosan az, de még visióm nem volt.

— Oh, uram ez valódi boldogság: — ön a lélektant is ismeri?

— Mint az abcés könyvet, ha lehet plágium nél-kül abcés könyvet ismerni.

— Ennek módszere van?

— Akáresak a nagy Bácónnak.

— S most is tanulmányoz, observál?

— Mintha csak a párisi csillagvizsgálóba ülnék.

— Ön csillagász is?

— Egy kiesít! — Hanem beszélgetésünk nagyon

is drámai, esupa dialóg, a harmadik személy hiányzik.

... Uram, látott-e valaha szebb csillagot, mint Florinda kisasszony?

Az öreg úr nagyot bámult, hogy ki légyen az a Florinda kisasszony? A hüvelyk ujjam félre billentésével és egy szemsugárral sandítással a linksz asztalra mutat-tam, hol a csillag ült. Megértett.

— Uram, — szolt olyan bangon, mint Diogenes a hordóból — uram, kimélje meg s ne analizálja azt a hölgyet.

— De uram hogyan gondol ilyet, én analizálni csak a fővárosi tejet szoktam, melynek háromnegyede víz, egy negyede liszt, a többi pedig tiszta hamisított tej. Nőt még nem analizáltam, egyszer akartam, akkor is pórul jártam; nem is tudok egyebet mondani, mint-hogy a nők a legnagyobb valószínűség szerint hasonlita-nak a fővárosi tejhez „hamisság” dolgában.

— Uram, ön szerelmes nemde és idealista?

— Hogy szerelmes vagyok, nem opponálok, de hogy idealista nem vagyok bizonyosság az, hogy csak hussal táplálkozom és holdsugárral nem. Volt-e valaha házas?

— Soha! s ön?

— A szándékig már többször eljutottam és szeren-esére ma is ott vagyok, — hanem... hanem... bocsánat uram, hogy ilyen nyíltan teszem fel a kérdést: önnek Florinda kisasszony tetszik, nemde? Ne is hozzon fel okokat. Tetszik. Puktum!

— És ha úgy volna?!

— Jóízlesre vallana.

Nemelyek azonban más mértékkel mérnek s köztük én is csak akkor hiszem el, hogy a magyar nyelv taní-tása az iskolában eredményes, ha az 5-ik, 6-ik osztályos gyerekek szöve állván, tapasztalom, hogy az élet legkö-zönségesebb viszonyaiban előforduló gyakorlati kérdésekről, habár töredező is, de mégis el tud velem az a gye-rek beszélgetni. Megért és meg tudja magát értetni. — Minden más egyéb csak szajkózás és üres szemfényvesztés.

Ki hinni azt el, hogy Gömörvármegyében csak egyetlen iskola az, a melyben nem tanítják a ma-gyar nyelvet „sikeresen”, a többiben mind teljesen meg-felelő az eredmény?!

Pedig ez így volt már 1894-ben statisztikailag megállapítva.

Mert hát hogyan is készül ez a mindentudó sta-tiztika?

A mai rendszer mellett, a hogy ezt a szabályok előírják, úgy, hogy évenként egy nyaláb kérdéssel meg-terhelt felhívást intézünk az iskolaszékekhez. Ezen kér-dések között az is ott áll, hogy hát sikerese-e a magyar nyelv tanítása az iskolában? — Az iskolaszéki elnök urak közül legtöbben, a maguk felfogásuk szerint teljesen jó-hiszemuleg, menten rácsapják a feleletet: persze, hogy „sikerés”. Már hogy ne volna sikerés hiszen minden gyerek tudja, hogy „a kutya ugat, a tábla fekete, a ló rug”. Így aztán kisérl, hogy Gömörvármegyében csupán kizárólag csak egyetlenegy (!) iskolában nem tanítják a magyar nyelvet sikeresen.

Mi tanfelügyelők aztán próbálgatunk korrigálni a statisztika téves adatain, de csak az oly iskolákra vonat-kozólag, ahol személyesen látogatást tehetünk.

Csak hogy ez az ugynevezett tanfelügyelői iskolála-togatás is édeskeveset ér a mai rendszer mellett.

Legfőleg minden 3—4-ik esztendőben kerülhet rá a sor, hogy egy ugyanazon iskolát újból meglátogassuk. Nincs rá időnk, se pénzünk és nincs elegendő személy-zete hivatalunknak. El vagyunk halmozva irodai teendő-kkel: 3—4 ezer darab aktát kell évente elintéznünk, ren-geteg adatot begyűjtenünk, körleveleket írunk, expedial-nunk és temérdek rubrikákat kell kitöltenünk, összege-zünk, „klappoltatunk” stb. — A finánczok, állatorvosok szabadon utazhatnak mindég, a mikor a szükség úgy hozza magával, s a mikor a helyszínen való hivatalos megjelenés elengedhetlen. Mi tanfelügyelők ezt nem te-hetjük. Nekünk adnak egy bizonyos összeget utiátalány czimén, a míg ebben tart, utazhatunk; azontul, ha mégis ki kell valahova mennünk, hát szabadságunkban áll a sa-ját zsebünkben, a családunk főtartására szolgáló fizeté-sünkben fedeznünk az utazási passióinkat. A pénzügyőr és az állatorvos, az államépítészeti hivatal, a pénzügy-igazgatóság közegei, s általában minden más államhiva-talnak ellenben rendes uti számlára jár-kei s így sohse kerül abba a szorult helyzetbe, hogy ráüzessen a hivata-los kiküldetésre.

Nó de ezt csak mellékesen!

Azt akarom mindezekkel illusztrálni, hogy mi tan-felügyelők se vagyunk abban a helyzetben, hogy a sta-tisztikai adatok téves állításait a helyszínen vett közvet-len tapasztalat nyomán az egész tankerületre nézve ki-javíthassuk.

Ilyen formán kerül aztán a tankerületek évi statisztikájába az a sok ellenőrizhetetlen téves adat, mely dicsé-kedve hirdeti, hogy alig egy-két iskola kivételével min-denütt sikerés a magyar nyelvi oktatás.

Messzi vagyunk mi még ettől az egész országban és fájdalom messzi vagyunk itt, a mi Gömörvármeg-yeinkben is!

Nem sorolhatom el e helyen névszerint az iskolá-kat; általánosságban kell beszélnem, tehát mikor azt mondom, hogy az általános eredménnyel nem vagyok megelégedve, az alatt azt is értem, hogy ezen átlagos mérték alól van több kivétel. És ezeknek hát tisztelet és elismerés!

— Nos hát tetszik.

— Nem ajánlom, hogy a „tetszést” tovább folytassa.

— Miért?

— Miért, még kérdezi, nézzen oda a másik asz-talhoz, látja ott azt a szakálltalan fiatal embert, nos, hát ez az én Sangyi barátom, veszélyes fiatal ember, három oroslánbőre van, valamennyit maga lötte, tigrisekre nem is vadász, az gyerekjáték neki, mondhatom igen véreng-ző hajlamu, a legnagyobb vadakat szereti csak, — neki is tetszik az a hölgy.

— És aztán?

— Könnyű a következtetés... Ő mindenkit leg-nagyobb vadnak néz, a ki neki nem tetszik. Uraságod, ha érzelmeit megtudja, bizonyára nem fog neki tetszeni. A gyerek pompásan ló, bicikliről babszemeket szokott cizélba löni, — vigyázzon!

Az öreg ur arca melankólikusan elborult. Már bánni kezdtem, hogy elszomorítottam, ajkamon lebegett a rektifikálás, mikor Florinda kisasszony fölkel, fizetett és ment. Az öreg úr hirtelen göresökről panaszkodott; fizetett és ment.

—

— Mondanom sem kell, hogy másnap, harmadnap a reksz és linksz asztal üres volt. Igaza volt Sangyi bará-tomnak, hogy Florinda üstökös, ki fel és el fog tűnni... El is tűnt! — és eltűnt a szerelmes öreg ur is.

Itt akár el is mondhatnám: most is élnek, ha meg nem haltak s czele vége volna a históriának, de három hónap mulva találkoztam az öreg ural.

El-e még, s hol van az oroslán lövő barátja? — kérdezte melankólikusan.

— Miért? — kérdeztem.

— Mondja neki, hogy nézzen oroslánnak, a le-hető legnagyobb vadnak s löjje le.

— Nos, hogyan?

— Hogyan? — hát tudja az a Florinda.

— A Florinda?

— A feleségem!

— Csak nem?

— Egészen úgy van, az az volt, mert most már tanulmányuttra kelt üresen hagyva a szívem s a zsebem.

— Fogadja részvételem!

— Köszönöm, csak aztán mondja meg a barátjának, hogy oroslán vagyok, csak mondja meg!!

—

Tanulság: öreg urak ne ábrándozzanak, hagyják azt a fiataloknak, a mi a fiataloké!

Föltétlenül biztos és teljes a siker a magyar nyelv tanítása tekintetében a Rimamurány-Salgótarjáni vasmű-részvénytársaság, továbbá az állam és a Coburg hercegi uradalom által fenntartott iskolákban.

Tessék akárkinek próbát tenni; menjen be az iskolába vagy szólítsa meg az utcán bár akarki az ezen iskolákba járó 5—6-ik osztályos gyöngébb tanuló gyermekeket is; mindegyik képes lesz a mindennapi élet legközönségesebb tárgyairól elbeszélgetni, kérdésekre felelet adni, szóval megérteni és magát megérteni.

Es már most tessék szembeállítani, ha van ugyanabban a községben egy hitfelekezeti iskola, egy ebből kikerült növendéket. Az összehasonlítás oly trappans eredményre vezet, hogy a legelfogultabb ember is kénytelen elismerni, hogy a rimamurányi és állami iskolában a magyar nyelvet megtanították, az ugyanazon községben levő hitfelekezeti iskolában pedig nem tanították.

Ezt csak példál hozom fel, de hát ebből kiindulva, bizonyára minden jóérzésű magyar ember azt kívánja: hogy báresak hát mindenhol a rimamurányi társaság felkés igazgatója Borbély Lajos állítsa iskolákat!

En is azt szeretném, mert így 20 esztendő alatt nem lenne egyetlenegy ember se Magyarországon, a ki valaha iskolába járt, hogy az állam nyelvét meg ne értes s azon magát megérteni ne tudná.

A siker titka a rima-murányi iskoláknál abban áll, hogy ezek az iskolák mindami anyagi eszközökkel el vannak látva, a melyek a modern pedagógia kívánalmait szerint való eredmény biztosítására föltétlenül szükségesek. A tanítók gond nélkül élhetnek, mert fizetésük elegendő nagy s azt pontosan készpénzben, minden hercezhűzará való kényyszerűség nélkül idjében megkapják. A tantermek tágasak, egészségesek és kiténően, mintaszerűen felszerelvek, csak annyi gyermeket fogadnak be, amennyi azoknak tétfogata és a törvény szerint megengedhető. — A túlszűltőség ezekben az iskolákban ki van zárva. — Ha a törvényes létszámmal több tanuló jelentkezik: a társaság mindjárt szervez egy jól dotált második tanítói állomást. Alig van tanító, aki legfőlebb 40 gyermeknél több tankötelessel volna kénytelen vészödni. A tanítás nyelve általában véve magyar, bár az anyanyelvben való oktatás sincsen elhanyagolva. Szóval a rima-murányi iskolák külső és belső berendezésének színvonala elérte azt az ideális állapotot, a melyet a törvény és modern pedagógia legszigorubb mértékével mérve megkövetelhetünk.

Igy aztán természetes, hogy a siker föltétlenül biztos és teljes eredményre vezet.

Csak hogy hát nem kívánhatjuk, hogy az egész vármegyében a Rima-Murány állítson nekünk iskolákat. Így is óriási nagy az az áldozatkészség, a melyet a társaság az általa bírt területeken a magyar nemzeti kultúra terjesztése érdekében önkéntes hazafias buzgalomból évről-évre kifejteti szokott.

Hasonlóképpen teljes az oktatási eredmény a Coburg hercegi uradalmak által fenntartott iskolákban. Itt csak az a baj, hogy az ilyen iskolák száma aránytalanul kevés (mindössze 3) ahhoz a roppant kiterjedésű birtokhoz képest, a mely az uradalom tulajdonához tartozik.

A felekezeti iskoláknak csak egy nagyon kevés része felel meg a törvénytől kívánalmaknak s ennek egyik okát főképpen abban találom, hogy a felekezetek nem rendelkeznek akkora anyagi erővel, melynek keretében az iskolák törvényeszerű karba való helyezését biztosítani lehetne; a tantermek szűkek, túlszűltöttek, egészségtelenek, kellően felszerelve nincsenek, a tanítók fizetése jobbadán kinosan behajtható természetbeli szolgáltatásokból, tandíjából, osztálytűsből, stólából, csirke, tojás, vaj és offeratorium, sőt „harangozás“ ezimen megállapított járandóságokból áll. Így aztán nem lehet esodálni, ha még államsegéllyel kiegészített fizetésre se kapunk tanítót s hogy jelenleg 90 olyan felekezeti iskola van a vármegyében, a melyben egyáltalában szünetel a tanítás, vagy legfeljebb holmi kiszolgált katonákból, esziamdiákból és kőmives legényekből átvedlett oktató ur „működik“.

Ezek az iskolák bajokon tehát esakis állami iskolák létesítésével lehetne segíteni. Csakhogy ma már ez sem olyan könnyű, mint lehetett volna ezélt 5—10 évvel, a mikor az államkormány, a hová csak kérte, mindenüvé készséggel állított állami iskolákat, a községek nagyobb megterhelése nélkül, legfőlebb az 5%-os adót kívánva hozzájárulás gyanánt. Ma már az ország minden részéről tömegesen érkező ajánlatok és kérelmek folytán a közoktatási kormány csak úgy képes állami iskolákat állítani, ha az érdekeltség a lehető legnagyobb hozzájárulást biztosítja az iskola fenntartásának szükségleteinek, elvül állapítván meg, hogy az 1868. XXXVIII-ik t. ez. 23. illetve 44. §-a különben is félreérthetetlenül a politikai községeket kötelezi elemi iskolák föllállítására és fenntartására.

Józsa Antal.

A polgári olvasókör közgyűlése.

Városunk kulturális és társadalmi intézményei között tekintélyes helyet foglaló polgári olvasókör folyó hó 20-ikán tartotta meg évi közgyűlését Rábelly Miklós elnöklete alatt, s a tagok élénk érdeklődése mellett.

A közgyűlést az elnök szép beszéddel nyitotta meg, mire Szabó Lajos tiszteletbeli jegyző és Kövér István jegyző olvasták fel együttes jelentésüket, melyből kitűnik, hogy a kör múlt évben is serény munkásságot fejtett ki; bevételé 3057 ft 97 kr. kiadása 2809 ft 33 kr. volt, a maradvány tehát 248 ft 64 kr. A múlt évben volt 1 alapító, 9 tiszteletbeli, 269 rendes és 24 hónapos tagja a körnek. A választmány 6 rendes ülést tartott.

A közgyűlés a szép s nagy gondal megírt jelentést tudomásul vette. A számvizsgáló-bizottság jelentéséhez szintén hozzájárult s Rónay Gyula pénztárnoknak a felmentvényt köszönetnyilvánítása mellett megadta.

Ezután a tisztújítás következett:

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel választotta meg elnöké újból: Rábelly Miklóst, jegyzővé: Kövér Istvánt, pénztárnokká: Rónay Gyulát. A választmány tagjai lettek: Id. Badinyi Gyula, Id. Balázs József, Benyo Béla, Beregszászy Béla, Bodor László, Czinke István, Dr. Czimer Miksa, Ifj. Csapó János, Csapó Lajos, Cseh János, Cseh István, Csillag Mór, Ifj. Gaskó János, Istók József, Jakovacs Alajos, Dr. Kármán Aladár, Kathona Géza, Kohuth Lajos, Ifj. Kovács István, László János, Id. Lévai István, Id. Róth Lajos, Schulhof Pál, Soós Ferencz és, Spuriusz József, K. Szabó János, Szabó József ez., Sza-

bó József m., Szabó József pénztárnok, Szabó Lajos, Tomay Alajos, Tóth Péter, Varga István, Váry János, Dr. Veres Samu, Vozáry Sámuel.

Végül Dr. Fráter Sámuel interpellálta az elnököt az iránt, hogy a kör mi módon óhajtja megünnepelni márczius idusának felszázados évfordulóját? Az elnök válasza és Dr. Czimer Miksa felszólalása után a közgyűlés elhatározta, hogy a márczius 15-iki ünnepély módozatainak megállapítását az új választmányra bizza.

Ezzel a közgyűlés az elnök zajos életése közben véget ért.

Hirek és vegyesek.

Kiállítás díjak kiosztása. Az ezredéves kiállításra részt vett rimaszombati kiállítók érmeit és okleveleit f. hó 20-ikán délelőtt osztotta ki Szabó György polgármester a város háza nagytermében egybegyűlt nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében. A díjak kiosztását ünnepélyessé tette az a körülmény, hogy megjelent Bornemisza László szeretett alispánunk is, ki az egybegyűltekkel felkésítő szavakban közölte az összejövétel célját s nagy jelentőségét. Annak idején közöttük még lapunkban a jutalmazottak névsorát, mindazáltal érdemesnek tartjuk felsorolni neveiket e helyen még egyszer mindnyájunk buzdítására a következőkben: kiállítási nagy bronzérmét kaptak: A rimaszombati községi elemi fiú és leányiskola: sokoldalú munkásságért; Trubint Lukács szíjgyártó, Bolka Pál asztalos és Borsos Sándor szücs az érdem jutalmául; a gömörmezei magyar közművelődési egyesület Rimaszombathban elért eredményért; elismerő oklevelet kaptak: Schönleitner Károly rajztanár helyes rajztanításért; a rimaszombati polg. leányiskola jó vezetésért; Czagyány János kötélverő, Balázs József, Cseh János, Szöllőssy István esziamdia iparosok és Tomay Alajos szabó jó, illetve szorgalmas munkáért. A díjakat nyertesekik csaknem mindnyájan személyesen vették át, kik mindenikéhez intézett az alispán úr néhány elismerő és felkésítő szót. A díjkiosztás után még egyszer méltányolva a kiállítók igyekezetét, Szabó György polgármester szép beszédben tolmácsolta a kiállítók köszönetét a vármegye szíves pártfogásáért melylyel a kiállítókat támogatta. Az egybegyűltek ezután az alispán életetésével szétszözlöttek.

Szobor-ünnepély. A helybeli községi elemi fiú- és leányiskola tanítói kara és növendékei e hó 21-ikén délelőtt a leányiskola legnagyobb termében tartották meg a múlt számunkban már jelzett szobor-ünnepélyt. Mindkét iskolán lengett a nemzeti lobogó egész nap, jelezve, hogy elemi iskoláink növendékei ünnepelnek. Az ifjuság délelőtt 9 órakor találkozt az alispán ez alkalomra feldíszított nagytermében s Ó Felségének zöldkoszorú s nemzetiszíni lobogócskával kerített életnagyságu képe alatt sorakozott össze. Csakhamar megjelentek Józsa Antal kir. tanfelügyelő, Szabó György polgármester, az iskolások több tagja s a szülék nagy száma, úgy hogy a tágas helyiség egészen megtelt a résztvevőkkel. Törköly József igazgató fellépén az emelvényre, üdvözölte a vendégeket és a növendékeket s röviden ismertette az ünnepély irányát és jelentőségét, azt megnyitotta Váry János ekkor megadván a jelt, 350 tiszta gyermekhang esengte az imát tiszta gyermekszívből „Isten áldd meg a magyart!“ Ez után Varga Etelka IV. o. t. szavalta értelmesen és szépen Várdi Antal „Király himnus“ ezimű versét. E esinos kis szereplés után Fülöp Benjámint felolvasták a mely tulajdonképpen az ünnepély legfőbb pontja volt. Röviden, de megkapó vonásokkal jellemezte a 10 nagy férfi működését, s a gyermekek értelmi fejlettségéhez teljesen méltó hangon és modorban festé le azok történelmi működését. Felolvasta magát a legfelsőbb kéziratot s méltatta a királyi elhatározás magasos nagyságát, szívére kötvén az ifjuságnak, hogy egész életükön át szívükbe véssék az Isten, király és hazaszeretetet. A nagy hatást ért beszéd után Molnár László VI. és Ruda János V. o. tanuló szavalták el költsen „A tizek szobra“ ezimű költeményt majd az összes növendékek a „Szózat“-ot énekelvén el, Törköly József igazgató záró szavaival a szép ünnepély véget ért.

Bál az udvarnál. A budai kir. várpalota termei f. hó 19-ikén megélénkültek. A magyar király fényes bált adott, melyen az ország főrangú családjai közül számo-an megjelentek. Ott volt br. Podmaniczky Béla méntelepi osztályparancsnok is, ki leányát: Emma bárónőt mutatta be ez atkalommal az udvarnál.

Jótekönség. Gróf Serényi Béla úr a Putnok községbeli lakosok közt fellépett éhínség esillapítására 25 m/m. krumplit és 10 m/m. lisztet ingyen osztatott ki a nép között.

Dr. Richter Aladár áll. főgymnáziumi tanár, — városunk szűlőtte — a múlt héten a budapesti tudományegyetemen magán tanárrá nyert habilitációt. E fiatal botanikus, ki pár év előtt a müncheni, párisi, brüsseli és londoni egyetemeken növénytan intézeteinek laboratóriumába nagyobbabszabú vizsgálatokat végzett, egyik kiválóbb munkájának kiadására nézve kénytelen volt a stuttgarti „Bibliotheca Botanica“ szerkesztőjének ajánlatát elfogadni, mert itthon kiadót nem kapott. A mű a tropikus Amerikában élő Ceroptia-fanemnek levélszerkezetéről szól a szerző nyolcz reme rajzának mellékletével. Közelebb szintén egy nagyobb tanulmányt magában foglaló műve fog a magy. tud. Akadémia kiadásában magyar és német nyelven megjelenni.

Humanizmus. A rimamurány-salgó-tarjáni vasmű részvénytársaság a pongyeloki evangélikus paplak renoválási költségeire 100 frtot adományozott.

Eljegyzés. Lakner Emil, helybeli előnyösen ismert fiatal kereskedő eljegyezte Zólyomban Voglhut Adolf jöhírű kereskedő szeretetreméltó leányát Bertát. Állandó boldogság kísérje frigyüket!

Athelyezés. A fényleges katonai szolgálatra bevonult Sántha Lajos postatiszt helyére a rimaszombati postahivatalhoz, a kassai posta- és távirtda igazgatóság Dobler Lajost nevezte ki.

Gazdát cserélt fürdő. A rozsnói vasas gyógyfürdőt eddigi tulajdonosai e héten adták el egy budapesti házbirtokosnak, a ki azt azonnal átadta egy rozsnói consortiumnak, a mely már a tavasz elején nagyobb építkezéseket tervez és hidegvizgyógyintézetet állít fel a fürdőtelepen. A rozsnói jöhírű fürdő tehát a valószínűség szerint látogatottabb lesz, mint eddig volt.

Fiatalsági estély. Rimaszombati ifjusága f. hó 19-én társas-estélyt rendezett; a multság a „Fehér-Kereszt“ egyesület gömörmezei fiókja javára, lett megtartva és így a jótékony célra való tekintettel számítani lehetett arra, hogy a terem zsúfolásig megfog telni, annál is inkább, mert a lefolyt farsangi seson egyetlen multság volt, a hol az egész művelt közönséget viszontlátni remélhettük; — nem történt így, de azért a megjelent előlék és szép közönség után itéve elmondhatjuk, hogy a multság sikerült, és a siker annál nagyobb, mert régen láttunk a Három Rózsa nagytermében oly csapongó jó kedvet, nagy vígságot, mint ezen az estélyen. — Ott volt a megyei társadalom és a városi körök színe-java, s a szép társaság, az elragadó szép hölgy koszoru egy kedves estének kellemes emléket vitte magával. Az est sikerét emelte Komáromy István által ügyesen rendezett „Kottilion“ leleményes figurák, multságos papiros kosztiműk élénkítették a pompás kedvelé járt kottiliont, a mely valóságos meglepetés számba ment. Az estélyen háziasszony nem szerepelt hivatalosan, de a „Fehér-Kereszt“ egylet javára lévén a multság rendezve, a szép közönség tüntető melegséggel és figyelemmel vette körül a „Fehér-Kereszt“ gömörmezei elnököt: Bornemisza Lászlónét — A multságból azt az impressiót terveztük, hogy a „Fehér-Kereszt“ egylet sikerrel vihetné önállóan is saját zászlaját a farsangi campagnéba. Tehát a legközelebbi jökedvü viszontlátásra.

A kereskedő ifjak bálja. Az idei farsangi multságok szép befejezése volt a kereskedő ifjak bálja, mely vasárnap este zajlott le a „Három Rózsa“ nagy termében. A bál vendégeket a városi intelligens ifjuságból és a kereskedő ifjakból összeállított rendezőség fogadta páratlan előzékenységgel, az érkező hölgy-vendégek mindenikét egy-egy gyönyörű — a kereskedelem jelvényével díszített — táncrendell leve meg. A szép számú rendezőség élén dr. Csesznok Pál fiatal orvos és Lakner Emil jöhírű kereskedő buzgólkodott. Megjelent a multság az egylet elnöke: Dr. Szeless Ödön elnök és Kathona Géza alelnök. Ott volt báró Podmaniczky Béla es. és kir. kamarás, méntelepi parancsnok-százados is. A fényes multságon egymásután vonultak fel a kereskedőcsaládok, a kik ezuttal zömét képezték a mulató közönségnek, mely csakhamar hozzátfogott a kedvderítő tánczhoz, szünet alatt a kaszinó termeibe vonultak át, ahol terített asztalok vártak a jökedvü bálozókra. Általában a multság mindvégig kedélyes és fesztelen volt és ezen hangulatban tartott ki virradtig, a mikor a szép társaság egy kellemesen töltött éj emlékével oszlott szét.

Társas vacsora. A helybeli községi elemi fiú- és leányiskolák tantestületei annak örömeire s nagyobb emlékeztetére, hogy felsőbb intézkedés folytán egy tantestülett egyesítették, e hó 21-én este társas vacsorára gyűltek össze, hogy pár órácskát szük, esaládiás körben, szerény terjeszkedéssel, vidáman eltöltsenek. Az összeházasodott tantestület lakodalmi örömet tetőzte az, hogy násznagya Józsa Antal kir. tanfelügyelő is megjelent, ő volt ugyanis az egyesítés kezdeményezője, alias „szószóló násznagya“. A kedélyes lefolyásu estély hangulatát emelte még Paál Gyula tantestületi vétély verses felkösöntője is, melyet lapunk mai tárczájában közlünk.

A farsang Nagy-Röczén. A farsangi multságokból — mint levelezünk írja — ugyancsak kivette részét Nagy-Röcze intelligentiája is: a múlt heti polgári bál után e hó 19-én tartotta a felső kereskedelmi ifjuság a műkedvelői társulat közreműködésével szini előadás és hangversenyvel egybekötött táncmultságát. — Ugy a hangversenyen előadott hazafias darabok, mint a „Kukli predikátiók“ a közönség teljes meglegedését érdemelték ki. A szereplő hölgyek: Szeesky Valika, Schiller Berta és Csizy Katinka kiténően játszottak, a tanulók is, név szerint: Kahle Elemér, Standinger József, Kiss Géza, Kubinyi Géza és Berger Hugó hozzájárultak a teljes siker eléréséhez összevágó játékkal. Volt egy szavalt is, „A kakasülön“ ezimű tréfás versezett monológ nagy sikerrel előadva. Az iskola igazgatója fáradhatlan odaadással, nagy rutinnal készítette elő az előadást, s így az estély fényes sikerében neki nagy érdeme volt. — Az estély fényét nagyban emelte Kubinyi Géza a kerület szeretett képviselőjének családjával való megjelenése.

Multság Likéren. A likéri gyári tisztai kaszinó ifjusága folyó hó 12-én egy minden tekintetben fényesen sikerült táncestélyt rendezett. Az estély anyagi sikerét is felülfizetésekkel támogatták: Bobok Tivadar 2 frt, Mariássy Gyula 2 frt 30 kr., Mieske Gusztáv 2 frt, Pazár Gusztáv 2 frt, Schmeisz János 2 frt, Solcz Adam 2 frt és Szlovenczky Vilmos 2 frt. Összesen 14 frt 30 kr. Fogadják a nemes czél érdekében a rendezőség hálás köszönetét.

Nyugtázás. A folyó hó 19-ikén tartott „Fehér-Kereszt“ estélyen történt felülfizetések: özv. br. Luzsénzky Henriké 5 frt, br. Luzsénzky Henrik 4 frt, Molnár József 3 frt, Samarjay Jánosné 3 frt, Marton János 3 frt, Bornemisza Lászlóné 2 frt, Dr. Szeless Ödön 2 frt, özv. Illés Gyuláné 1 frt, Papszász József 1 frt — összesen: 24 frt. Eperjessy, pénztáros.

Elszámolás. A rimaszécsi önk. tüzoltó egylet által 1898. évi február 12-én megtartott bál anyagi eredményéről:

1. Bélépti-díjakból	38 frt — kr.
2. Felülfizetésekből	45 frt 30 kr.
Összesen:	83 frt 30 kr.

1. Kiadás:	44 frt 91 kr.
2. Jövedelem a pénztár javára:	38 frt 39 kr.

Felülfizettek; Fáy István országyűlési képviselő 9 frt 50 krt, Marikovszky Géza egyleti elnök 9 frtot, Fries Ferencz jöhírű, Horváth József, Nagy József, ügyvéd, Lengyel Iván, dr. Molnár Ferencz, Reich Lajos 1 frt 50—1 frt 50 krt, Dessewffy Árpád aljöhírű, Kozma Zoltán, Lamos Lajos, Kovács Géza, Kellner Pál, Lelkovicz Lajos, Seidner Bertalan, Fächer Márton 1—1 frt, Csorba Kálmáné, Boros Istvánné, Vályi Pál, Medveczky Béla, dr. Szontagh Sándor, Vathay László, Komjáthy István, Markó Kálmán, Szabó Elemér, Náray J. A., Markó László, Róth Dávid, Négyessy Gyula, Glatter Jakab, Schwarcz Manó, Weintraub Dávid, Kerekes János, Ibos János, Czeber János 50—50 krt és Bisztriczky Sándor 30 kr. — A bálon résztvevőknek, különösen pedig az egylet javát előmozdító felülfizetőknek, áldozatkészségükért az egylet nevében köszönetet mond.

Csorba Kálmán, főparancsnok.

Csőtömeg eladás.

Vagyonbukott **Reisz József** divatárú kereskedő **csőtömegét** képező leltározott divat, díszmü, lábbeli és rőfös áru stb. Tűzkár ellen becsértéig biztosított áruaktár és bolti felszerelések, **Rimaszombatban** ajánlat utáni eladásra határozatván el, a venni szándékozókat ezennel felhívom, hogy zárt ajánlatukat a lent 3 osztályban kitüntetett csőtömegekre külön-külön a leltárilag megállapított becsérték 10%-ának mellékletével, hozzám **1898. márczius hó 9-ik napjának d. u. 5 óráig** beadni sziveskedjenek.

Eladás tárgyát képezik:

1. A Rásky-féle főüzletben 12.663 frt 73 krban leltározott bolti árucikkek.
2. Ezen üzletben 375 frt értékben felvett felszerelések és álványok
3. A Szontagh-féle bizományi üzletben 3780 frt 63 krba becsült rőfös stb. árucikkek.

A leltári adatok s az áruaktár közbenjöttömmel bármikor megtekinthetők.

A csődválasztmány az ajánlatok elfogadása felett **márczius 10-én** határoz, ajánlatok el nem fogadása esetén, azon nap délutáni 3 óráján a rimaszombati kir. törvényszék pertárában nyilvános árverést tart.

Az ajánlat vagy nyilvános árverés utáni vevő a vételárat azonnal lefizetni, megvett tömeget birtokba venni s az áruaktárt nyolcz nap alatt kiüríteni köteles.

Rimaszombat, 1898. február 20-án.

INSTITÓRISZ ENDRE,
csőtömeg-gondnok.

Meghívás.

A nyustyai takarékpénztár-részvénytársaság

XII. évi

rendes közgyűlésére

1898. február hó 27-én délután 2 órakor az iskola tantermében fog megtartatni, melyre a t. ez. részvényesek tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1897. évi üzlet eredményéről.
2. Mérleg jóváhagyása, felmentvény megadása és a nyeresemény felosztása iránti határozat hozatala
3. 1 igazgatósági és 1 felügyelő-bizottsági tag választása.
4. Indítványok.

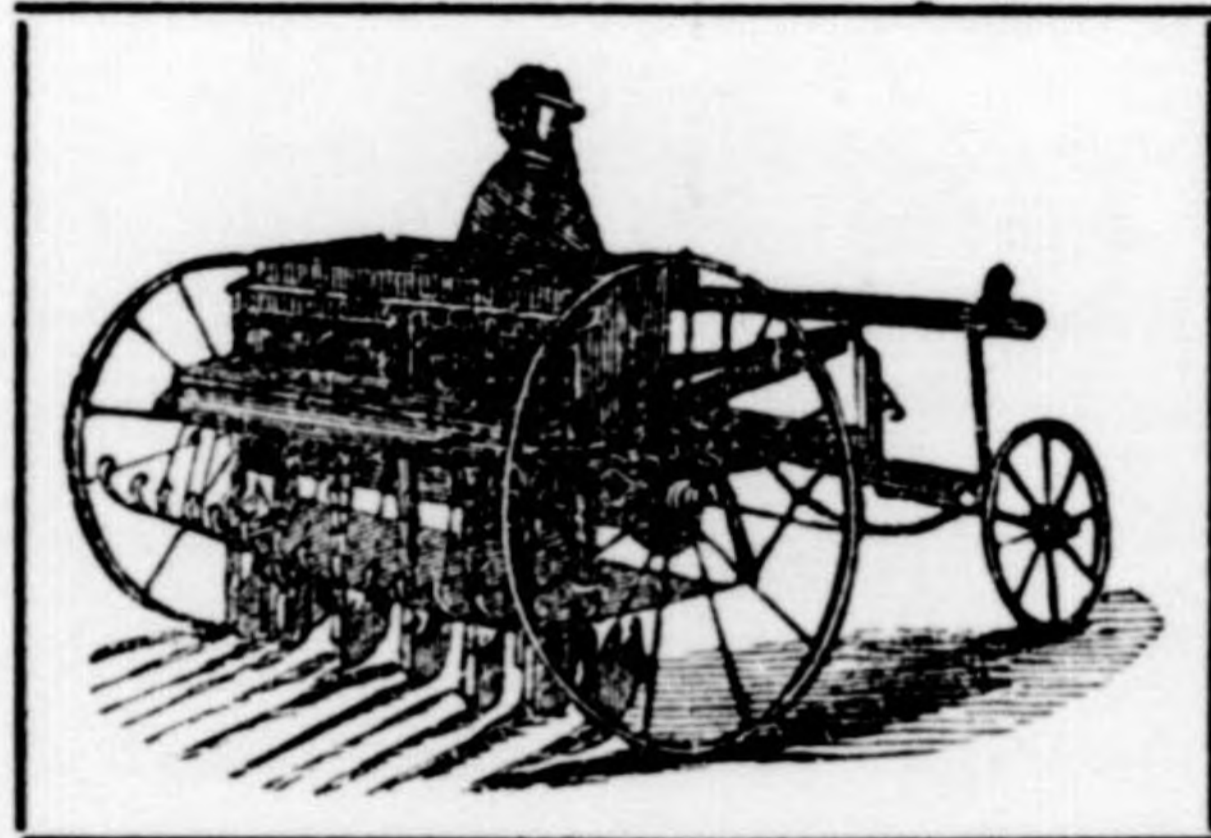
Kelt Nyustyán, 1898. február hó 5-én.

Az igazgatóság.

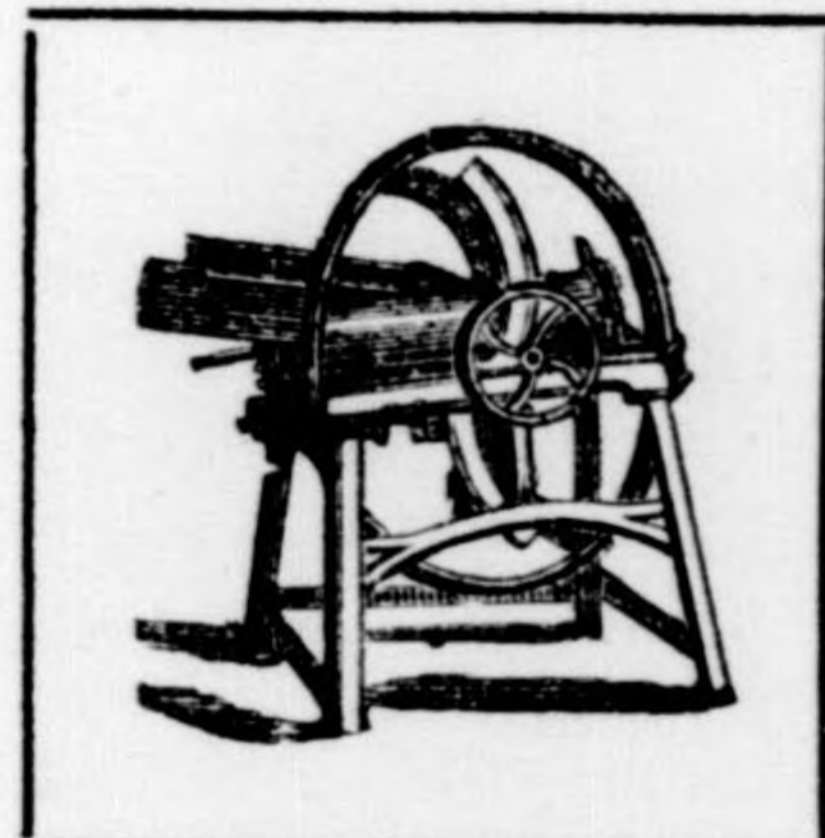
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje Kassán, Vám-utcza 11. sz.

Ajánlja a t. gazdaközségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jó hírnevű gépeit, nevetesen:

**Sorvető gépeket,
Szórvetető gépeket,
Ekéket, Boronákat,
Hengereket, Lókapákat,
Tengeri morzsolókat,
Borsajtókat és szőlőzúzókát;**
továbbá mindennemű

Szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat, Szeszgyár-berendezéseket.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban. **Gazdasági gépeink** képes-, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

1-6

A MAUTHNER-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben

kaphatók.

A Budapesten, Andrassy-ut 23-ik szám alatt létező **MAUTHNER ÖDÖN** cég esakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a **Mauthner** névvel jelölve, ugy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

3-8

A király bálozik. Bécs városa, a híres osztrák császárváros, jól ismeri a bálozó udvart. Ott minden élite bálon megjelenik egy-egy főherceg a feleségével, sőt nem ritka dolog, hogy Ő Felsőge is idét szakít magának, hogy megjelenésével a bál fényét emelje. Budapest, fájdalom, a bálozó udvart nem ismeri. Egy udvari bál esztendőnként s ezzel vége mindennek. Ebben az esztendőben a mi derék mentőnk érdekében kivétel történt. A király, Ottó főherceg s felesége neje megjelentek a farsang legfényesebb mulatságán a mentő bálon, a hol ötvenkilenc bálanya fogadta a feleséges vendégeket. Ennek a fényes mulatságnak szemlélő hasábjait e hététen legelőgásabb képes szépirodalmi hatilapunk az „Ország-Világ”. Azt hisszük ez a dolog nem lep meg senkit, hisz mindenki tudja, hogy ez az újság az, a mely a hét eseményeit a legszebben tudja megörökíteni írásban és képen. Most is hozzá a feleséges főhercegeasszony Maria-Jozefa főhercegnő képével együtt a mentőbál összes bálanyainak arcképeit. Ez a körülmény oly érdekessé teszi az „Ország-Világ” legújabb számát, hogy már ezért is érdemes megrendelni. Ezt a szép újságot, melynek előfizetési ára negyedévre 2 frt. A ki a kiadóhivatalt (a mely hold-utca 7. szám alatt van) egy levelezőlapon megkéri, megkapja mutatványul azt a díszes számot. Aztán szinte felesleges hozzátennünk, hogy az „Ország-Világ” ez a száma azonkívül tele van más érdekes, s mindenképpel aktuális képekkel, ott láthatja az olvasó a Zola-per összes alakjait s a világhírű tárgyalás több érdekes jelenetét képen megörökítve. Ezt a szép újságot, a melynek újonnan belépő előfizetői megkapják a díszes irodalmi almanacht, a melynek előszavát Jókai Mór írta, ajánljuk melegen olvasóink figyelmébe.

Felelős szerkesztő: LUKACS GÉZA.

Magán-hirdetések.

Foulard-selyem 65 krtól 3 frt 35 méterenként — japáni, chinai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krtól méterenként** — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámmentesen valamint házhöz szállítva mintákat pedig postafordultával küldenek **Henneberg G. selyemgyárai** (cs. és kir. udvari szállító) **Zürichben.** Magyar levelezés. Svajczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Lakás.

Rimaszombatban, a Rózsa- és Szentpétery-utczei sarokházam, (5 szoba, konyha, kamra, pincze, padlás). **1898. május hó 1-től** bérbé kiadó. 3-3 **Kishonthy Gyula.**

Hirdetmény.

321. sz. — **Fülek nagyközség** előjárósága, a község, mint erkölcsi testület által, mintegy 25000 frt költséggel építtetni tervezett **vendéglő építése** tekintetében pályázatot hirdet.

Felhívattak a pályázni szándékozó építő-vállalkozók, hogy a községi képviselő-testület által elfogadott és a községi jegyzői irodában bármikor megtekinthető alaptervezet nyomán készítenő építési terveket, költségvetéseikkel felszerelten, legkésőbb **folyó évi április hó 1-ső napjáig** alulírott községi előjáróságnál már annál is inkább bemutatassák, mert a később beérkező tervezetek figyelembe vehetők nem lesznek.

Megjegyeztetik, hogy a pályázók a tervezetek elkészítéseért díjazásra igényt nem tarthatnak, és hogy a megtartandó árlejtés, határidejéről a pályázók külön fognak értesíttetni.

Füleken, 1898. évi február hó 20-án.

Az előjáróság.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban a Kossuth-utczában egy **emeleti-lakás** erkélyvel, melyhez öt szép nagy szoba, konyha, éléskamara, fürdő-szoba, zárt világos folyosó, — a földszinten közös mosókonyha és záros fatartó tartozik. — május hó 1-ére bérbé kiadó. — Bérelni szándékozók forduljanak **Hollósy József** tulajdonoshoz. 4-*

Meghívás.

A Nagy-Rőczei Takarékpénztár

ez évi

rendes közgyűlése

márczius hó 7-én, délután 2 órakor fog az intézet helyiségeiben megtartatni, melyre a t. ez. részvényesek tisztelettel meghívattak.

Tárgyak:

1. Igazgató és felügyelő-bizottság évi jelentése az intézet állásáról.
2. Mérleg jóváhagyása s ennek folytán az igazgatóság és felügyelőbizottság fölmentése.
3. Osztalék megállapítása.
4. Szabály szerinti indítványok.

Kelt Nagy-Rőczen, 1898. január hó 15-én.

Az igazgatóság.

Megjegyzés: Az eredeti mérleg, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal a — keresk. törvény 198. §-a értelmében — az intézet hivatalos helyiségében d. e. 9-12 óráig bárki által megtekinthető.

Könyvnyomdász tanulóul

egy 13-14 éves ifju — ki magyarul **helyesen írni** és jól olvasni tud — azonnal felfogadtatik. **Kinél?** megtudható e lap kiadóhivatalában.

Eladó biczikli.

Egy egészen jó karban levő biczikli jutányos áron eladó. — **Hol?** megtudható e lap kiadóhivatalában.

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.
Ültetés távolsága: 15—20 cm.
Talaj minőség: 3-4. osztályú trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: und September.
Pflanzweite: 15—20 Cm.
Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.